

Valtuustoaloite lukutaidon vahvistamisesta teatterin ja draaman keinoin

156/73/2019

KHALL 04.11.2019 § 214

Kokoomuksen valtuustoryhmä on tehnyt 8.10.2019 valtuustoaloitteen lukutaidon vahvistamisen kehittämisen teatterin ja draaman keinoin Lapinlahden kunnassa sekä kartoitetaan lähikuntien kanssa mahdollinen yhteistoiminta.

Valtuustoaloitteessa todetaan, että Suomen kunnissa täytyy tehdä työtä lasten ja nuorten lukutaidon edistämiseksi. Yksi toiminnallinen ja innostava muoto siihen, on tukea lukutaitoa teatterin ja draaman keinoin. Suomalaisten lukutaito on rapistumassa.

PISA-arvioinnissa Suomen kansallinen keskiarvo (536) sijoittuu tyydyttävälle suoritusasteelle. Arvioinnin mukaan heikkoja lukijoita oli kahdeksan prosenttia. Eurostatin tutkimusten (8/2016) mukaan Suomessa on enemmän koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle pudonneita nuoria kuin muissa Pohjoismaissa. Joka seitsemäs ysluokkalainen suomalainen poika on lukutaidoton.

Aloitteessa todetaan myös, että lukutaito on aina avaintekijä syrjäytymisen ehkäisyssä, koska se on elinikäisen oppimisen perusta. Vankka pohja lukutaidolle luodaan lapsena. Lukutaito on taito, joka kehittyy, ja jota tulee kehittää koko elämän ajan. Tutkimusten mukaan, kun lapselle luetaan niin aikuisena hänen sanavarastonsa on n. 75 tuhatta sanaa, mikäli näin ei tehdä sanat supistuvat 25 tuhanteen.

Kehittämisen ydin on löytää erilaisia malleja tarjota lapsia ja nuoria kiinnostavia tekstejä laajentamalla käsitystä lukemisesta. Kieli on kommunikointiväline, jota tarvitsemme. Jos emme kykene kommunikoida sanoin, otamme käyttöömmme selviytyäksemme kovemmat aseet, kuten väkivallan. Että tulemme ymmärretyksi. Tarvitsemme sanoja ja meidän tulee puhua ja ilmaista. Ymmärtää mitä toinen puhuu.

Jos kaunokirjallinen teos ei tunnu lapsesta tai nuoresta omimmalta lukemisen muodolta, voimme kannustaa esimerkiksi tietokirjojen tai rap-lyriikoiden pariin. "Sanat haltuun" -hankkeessa lukutaitoa lähestyttiin rap-musiikin keinoin. Hankkeen työpajojen vaikutuksia tutkittaessa puolet nuorista koki oppineensa uutta, 30% kiinnostui uudenslaisista teksteistä, ja yli 20% muutti suhtautumistaan lukemiseen.

Aloitteen mukaan yksi ratkaisu lasten ja nuorten lukutaidon edistämiseen on, että kunnassa tehdään lukutaitoa edistävää työtä teatterin ja draaman avulla. Kiinnostus kirjoihin ja lukemiseen ei synny itsestään, vaan se vaatii uudenslaisia menetelmiä. Kirjastojen kirjavinkkaukset voisi toteuttaa draaman keinoin tai ilmiöpohjaisesti yhdessä tehden. Tätä työtä voitaisiin tehdä kirjastoihin palkattavan teatterialan ammattilaisen toimesta, yhteistyössä paikallisten taiteen ammattilaisten, kulttuurijärjestöjen ja -yrittysten kanssa. Kaupungit tai kunnat voivat myös yhdessä palkata alueelle yhteisen teatterialan ammattilaisen tai ostaa yhdessä palvelun.

Helsingissä lukutaitoa edistetään jo draaman ja teatterin keinoin. Helsingin kaupunginkirjastolla on seitsemän vuotta ollut kirjaston teatteritöti. Teatteritöti on vuosien aikana vinkannut ja innostanut useita tuhansia lapsia ja nuoria lukemaan. Syksyn 2019 aikana kirjavinkkaukset teatterin ja draaman keinoin alkavat Helsingissä myös aikuisille. Tämä loistava konsepti on mahdollista

monistaa mihin tahansa kuntaan. Helsingin teatteritäti Minna Rimpilä on luvannut auttaa toiminnan käynnistämisessä. Hankkeen kummeiksi voidaan pyytää oman alueen kirjailijoita.

Valmistelija: hallintojohtaja Ulla Nikulainen, 040 4883 211,
ulla.nikulainen@lapinlahti.fi

Kunnanjohtajan ehdotus

Kunnanhallitus merkitsee aloitteen tietoonsa saaduksi ja lähettää aloitteen palvelulautakuntaan valmisteltavaksi.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

PALVLTK § 153

Lukutaitoa lähdetään edistämään varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja kirjaston yhteishankkeella. Hankkeen toimeenpanemiseksi Opetushallitukselta haetaan erityisavustusta varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja alkuopetuksen lukemisen kulttuuria ja lukutaitoa vahvistaviin toimenpiteisiin. Hankkeen tavoitteena on edistää kuntalaisaloitteen mukaisesti lukemisharrastusta draaman keinoin. Hankeen tavoitteet tarkentuvat hankehakemuksessa. Opetushallitukselta haetaan 90% hankkeen kustannuksista.

Valmistelija: sivistysosaston osastopäällikkö Rainer Leskinen, 040 488 3221,
rainer.leskinen@lapinlahti.fi

Sivistysosaston osastopäällikön ehdotus

Sivistysosaston osastopäällikkö ehdottaa, että palvelulautakunta hyväksyy lukutaidon edistämiseen tähtäävän hankkeen käynnistämisen Opetushallituksen erityisavustusta varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja alkuopetuksen lukemisen kulttuuria ja lukutaitoa vahvistaviin toimenpiteisiin. Tarkempi suunnitelma hankkeesta esitetään lautakunnalle tammikuun lautakunnassa.

Koska hankehakemusta ei saatu määräaikaan mennessä valmiiksi, sivistysosaston osastopäällikkö muutti ehdotustaan. Osastopäällikkö jatkaa valtuustoaloitteen pohjalta asian valmistelua.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.